

30. april 2024

UPA2024/88

Pele Broberg, Naleraq

Nunarput Folketingimut sulii aallartitaqassarnersoq pillugu oqallisissiatut siunnersuut.

(Inatsisartunut gruppiat, Naleraq)

Oqallinneq

Naleqqamiit oqallisissiaq tikilluaqqullugu qujavugut.

Qularinnigilarput Inatsisartuni partiit tamarmiusut nunatsinni sinniisuuneq pingaartilluinnarlugu oqallinneq pingaartitarigaat.

Qularinnigilarput Naleqqami kisiartaanata ukiuni kingullerni malugisimagipput nunatsinni Naalakkersuisut aammalu Inatsisartut apeqquserneqartartut, nunatsinniit Danmarkip Folketingianut qinerneqartunit.

Tamattalumi eqqaamagunarparput tusagassiorfinni Danskít Folketingiani ammaanersiornermi¹, nunatsinni “Nunaqarfiit ingerlalluanngitsut matujartuaarneqassasut” allaaserineqarmat.

Tamannali imminerminik pulaffiginiangilarput Naleqaamiit. Pingaarnertulli maluginiarparput arlaannik ingerlariaqqinniartoqartorlu, aporfissalersuinerit pilersarlutik. Ilaatigut Danmarkip Tunngaviusumik Inatsisaa patsisigalugu.

Taamatut apeqqusernagu 1953-imi nunatsinni innuttaasut kissaataanik aallaaveqanngitsumik, “Inuit” aammalu Inuiaat Kalaallit peeruteriaraluarlugit tamatta danskisut innuttaassuseqalersinneqarput ullumikkut killiffik akuersaanngilarput. Maluginiarparpullu oqallinnermi ilaatigut utoqqatsissutigineqartartoq “akisussaaffiit Danmarkip paarisai” nunatsinni qinikkat marluk “nakkutigisaraat”.

Sullarissimaqippata, sooq taava ullumikkut “Danmarkip akisussaaffini” kivinnagit killiffeqarpugut? Sooq Danmarkimi qinikkat “kalaallit Danmarkimi najungaartut” sullinneq ajorpaat? Sooq Kalaallit Nunaani parteertik sinnerlugu qinikkat Danmarkimi sullissiniarnertik ingerlappaat?

---

¹ <https://knr.gl/kl/nutaarsiassat/aaja-chemnitz-larsen-inoqarfiit-siunissaat-oqallisigisariaqarpavut>

Ilaa, Naleqqamiit maluginiarparput soorlulusooq issiaviit marluk akunnerannut issiasoqalernikuusoq.

Danmarkimi najungaqtut sullippalullugit, nunatsinni qinikkat.

Kalaallit Nunaat sinnerlugu sulinatik, Naalakkersuisut aammalu Danskít Naalakkersuisui isumaqatiginniartarmata.

Danmark 1953-imi iliuuserisaa, nunatsiaateqarunnaartuusaarniarluni kusassaaniarluni, Kalaallit Nunaat piginiarlugu suliarivaat. Tamanna Naleqqami maluginiarparput ersarissumik allaaserineqartoq, atuakkiami “Imperiets Børn”.

Taamani Danmark ajornartorsiutiginnigilaa Kalaallit Nunaat Tunggaviusumik Inatsisiminnut ilanngutissallugu, tamannalu patsisigalugu killilersortarluta ullumikkumut.

Akerliani maluginiarparput maani nunatsinni namminiilivinnissamik oqalunnerup nalaani, ataasiaannarluniluunniit apeqquserneqarneq ajortoq, danskít tunggaviusumik inatsisaata ataani isuusussaatitaaneq.

Naleqqamiit periarfissat arlallit eqqartoreersimavagut. Soorunami piunassuseqarfigineqaraluarpat Namminersornermut Inatsisip §21 atuutsiinnarneqariaannaagaluarpoq, tamannali piunaneqarpassinnigilaq. Taamaallaat oqalusererusunneqarpoq, sivitsorsaasoqarusuppoq.

Naleqqamiillu amerlanerussuteqartut isumaat ataqqivarput, siunnersuutittalu ilaat taasinnaavarput.

Inatsisartut ullumi oqallinnerup kingunerisaanik, Naalakkersuisut ersarissumik apuussiffigineqassappata suli Danskít Naalangaaffianiinniarnermi, Folketinngimut nunatsinni taasisarunnaarnissaq kissaatigineqartoq, taava Danskít naligiikkumanerup aqqanik periarfissaqalissapput nammineq tunggaviusumik inatsisertik allanngornissaanik.

Tassami “Inuiaat Kalaallit” suli peqquneqassappat nunamut allamut qinersarnissaannut?

Sualummik eqqarsaatigalugu maanna kiisami paasineqalersoq, nunatsinni najungaqtut tamarmik namminiilivinnissatsinnut taasitinneqarumajunnaartut. Taava aamma uagut “Inuiaat Danskít” taasiffigisarunnaarnissaat suliarineqarniarli.